

<div><div> </div></div>	دوشنبه ۱۴۰۵ تیر ۵	<div><div> </div></div>
روزنامه		شماره ۵۴۱۵
سال بیست‌ودوم • شماره ۵۴۱۵		
یادداشت		
علی جمشیدی		

رنگ‌ها صرف‌نظر از ابعاد نظامی و سیاسی خود، پیامدهای اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی گسترده‌ای بر کشورها بر جای می‌گذارند. هر جامعه‌ای پس از عبور از شرایط بحرانی، ناگزیر است مسیر بازسازی و توسعه را در پیش بگیرد. در چنین شرایطی، نگاه‌ها معمولاً به بازسازی زیرساخت‌ها، توسعه صنایع و احیای ظرفیت‌های اقتصادی معطوف می‌شود. اما تجربه کشورهای موفق نشان داده است مهم‌ترین عامل پیشرفت در دوران پس از جنگ، نه ساختمان‌ها و تجهیزات، بلکه سرمایه انسانی است؛ سرمایه انسانی مجموعه‌ای از دانش، مهارت، تجربه، اخلاق و حرف‌های مسئولیت‌پذیری و توانایی‌های نیروی انسانی یک کشور را در بر می‌گیرد. هر اندازه این سرمایه غنی‌تر باشد، روند بازسازی و توسعه نیز با سرعت و کیفیت بیشتری انجام خواهد شد. ازاین‌رو، توجه به نظام آموزشی و تربیتی کشور باید به‌عنوان یکی از اولویت‌های اصلی در مسیر پیشرفت مورد توجه قرار بگیرد. در این میان، آموزش و پرورش دو مفهوم جدانشدنی هستند که مکمل یکدیگرند. آموزش به انتقال دانش، مهارت و تخصص می‌پردازد و پرورش مسئول شکل‌دهی شخصیت، اخلاق، نظم، قانون‌مداری، روحیه همکاری و مسئولیت‌پذیری اجتماعی است. توسعه پایدار زمانی محقق می‌شود که این دو در کنار یکدیگر قرار بگیرند. آموزش بدون پرورش می‌تواند متخصصانی تربیت کند که از دانش فنی برخوردارند، اما در زمینه اخلاق حرفه‌ای، وجدان کاری و مسئولیت اجتماعی با ضعف مواجه هستند. از سوی دیگر، پرورش نیز بدون آموزش نمی‌تواند نیازهای جامعه امروز را برآورده کند؛ زیرا پیشرفت صنعتی علمی و اقتصادی کشور نیازمند نیروهای متخصص و توانمند است. جامعه‌ای موفق خواهد بود که بتواند میان این دو عنصر تعادل برقرار کند. یکی از چالش‌های نظام آموزشی در بسیاری از کشورها ازجمله کشورهای در حال توسعه، تمرکز بیش از حد بر محفوظات و آزمون‌ها و کم‌توجهی به تربیت مهارت‌های فردی و اجتماعی است؛ در حالی که جامعه امروز بیش از هر زمان دیگری به افرادی نیاز دارد که علاوه بر دانش تخصصی، توانایی حل مسئله، تفکر خلاق، کار گروهی، نظم فردی و روحیه مسئولیت‌پذیری نیز داشته باشند. نمونه‌های موفق جهانی نشان می‌دهد که توجه به پرورش در کنار آموزش می‌تواند آثار ارزشمندی در توسعه ملی داشته باشد. ژاپن ازجمله کشورهایی است که سال‌هاست این رویکرد را دنبال می‌کند. در مدارس ژاپن، دانش‌آموزان علاوه بر فراگیری علوم مختلف، نظم، احترام به دیگران، مسئولیت‌پذیری، مشارکت اجتماعی و فرهنگ کار را نیز در عمل می‌آموزند. بسیاری از کارشناسان، بخشی از موفقیت اقتصادی و صنعتی ژاپن را حاصل همین توجه به تربیت نیروی انسانی منظم، متعهد و مسئول می‌دانند. برای دستیابی به اهداف توسعه‌ای، اصلاح برخی رویکردهای آموزشی ضروری به نظر می‌رسد. افزایش آموزش‌های مهارتی، تقویت مهارت‌های زندگی، آموزش اخلاق حرفه‌ای، توسعه فرهنگ کار، ایجاد ارتباط مؤثر میان مراکز آموزشی و صنایع و افزایش فرصت‌های کارآموزی می‌تواند به تربیت نیروی انسانی کارآمدتر کمک کند. در این میان، دانشگاه ملی مهارت، نقش مهمی در تربیت سرمایه انسانی مورد نیاز کشور بر عهده دارد. این دانشگاه با رویکرد مهارت‌محور و کاربردی، تلاش می‌کند دانشجویان را برای ورود مؤثر به بازار کار آماده کند. دانشجویان در این دانشگاه علاوه بر آموزش‌های نظری با محیط‌های عملی، نیازهای واقعی صنعت و مهارت‌های تخصصی مورد نیاز بازار کار آشنا می‌شوند. امروزه کشور برای توسعه صنایع، افزایش تولید، ارتقای کیفیت خدمات و حرکت به‌سوی پیشرفت و کارشکافی، بیش از هر زمان دیگری به تکنیسین‌های متخصص، نیروهای فنی ماهر و کارشناسان توانمند نیاز دارد. دانشگاه ملی مهارت با تربیت چنین نیروهایی می‌تواند سهم درخزور توجهی در توسعه اقتصادی، صنعتی و اجتماعی کشور ایفاکند. آینده ایران در گرو سرمایه‌گذاری روی نسل جوان است. سرمایه‌گذاری‌ای که فقط به آموزش محدود نمی‌شود، بلکه پرورش انسان‌های مسئولیت‌پذیر، اخلاق‌مدار، خلاق و متعهد را نیز در بر می‌گیرد. اگر آموزش و پرورش به‌عنوان دو بال توسعه مورد توجه قرار بگیرند، سرمایه انسانی کشور به بزرگ‌ترین پشتوانه پیشرفت، آبادانی و اقتدار ملی در دوران پس از جنگ و سال‌های پیش‌رو تبدیل خواهد شد.

خبر

اخطاریه محیط‌زیستی به ۱۰هتل

سرپرست محیط‌ زیست تهران گفت: «برای ۱۰ هتل اخطاریه رعایت الزامات زیست‌محیطی صادر شده و اجرای موارد اعلامی بیکتری می‌شود».
محمد رستگاری ادامه داد: «تهران به عنوان پایتخت جمهوری اسلامی ایران و یکی از کلان‌شهرهای مهم جهان، به دلیل جایگاه سیاسی، اقتصادی و اجتماعی خود، همواره میزبان گردشگران، مسافران و هیئت‌های داخلی و خارجی است و از این رو رعایت الزامات و استانداردهای زیست‌محیطی در مراکز اقامتی به‌ویژه هتل‌ها، از اهمیت ویژه‌ای برخوردار است.»
به گفته او، یکی از وظایف نظارتی محیط زیست، پایش و بررسی وضعیت هتل‌ها و مراکز اقامتی به عنوان واحدهای خدماتی مشمول رعایت الزامات و قوانین محیط‌زیستی است و در این باره پایش مستمر هتل‌های فعال در محدوده شهرستان تهران به صورت دوره‌ای در دست‌نظر کار قرار دارد. او افزود: «در حال حاضر بیش از ۹۶ هتل فعال در شهر تهران وجود دارد که تاکنون ۶۶ واحد از سدی کارشناسان اداره حفاظت محیط زیست شهرستان تهران شناسایی و بازدید شده و مورد پایش و ارزیابی زیست‌محیطی قرار گرفته‌اند».
رستگاری ادامه داد: «از میان هتل‌های پایش‌شده، پنج واحد دارای سیستم تصفیه فاضلاب اختصاصی هستند و تعداد قابل توجهی از هتل‌ها نیز با خرید انشعاب و اتصال فاضلاب تولیدی به شبکه جمع‌آوری فاضلاب شهری، نسبت به مدیریت اصولی پساب‌های تولیدی اقدام کرده‌اند».
سرپرست اداره حفاظت محیط‌زیست شهرستان تهران با اشاره به اقدامات انجام‌شده در راستای ارتقای عملکرد زیست‌محیطی این مراکز بیان کرد: «تاکنون برای ۱۰هتل اخطاریه و ابلاغیه ضرورت رعایت الزامات زیست‌محیطی صادر شده و اجرای موارد اعلامی از سوی کارشناسان این اداره به طور مستمر مورد پیگیری قرار دارد.»

فرزانه احمدی؛ باز هم حصارها خربساز شدند، این بار در قزوین و در عرصه دولت‌خانه صفوی؛ حصارهایی که بیشتر از یک سال پیش گراند هتل را در میان خود گرفتند تا چشم کسی نبیند آن‌سو چه خبر است. فعالان میراث فرهنگی از مدت‌ها پیش هشدار داده بودند چیزی در اینجا، یعنی دولت‌خانه صفوی درست پیش نمی‌رود. با این حال به نظر می‌رسد حرفشان گوش نشونا نداشت تا جایی که حالا دیوارهای فلزی که ما جزا را از چشم‌ها پنهان کرده‌اند، نگرانی‌ها را بیشتر کرده است. با این توصیف‌ها، مجاری گراند هتل قزوین در عرصه یادگار صفوی چیست؟

گراند هتل و کاراژ اقتصاد

قزوین دومین پایتخت صفویان بود. شاه طهماسب اول آن را به پایتختی برگزید و در حدود نیم‌قرنی که این شهر مرکز حکومت صفویان بود. کاخ‌ها و مراکز حکومتی در دولت‌خانه آن احداث شد. در حال حاضر بیشتر ساختمان‌ها تخریب شده و بناهای زیادی از دولت‌خانه عصر صفوی باقی نمانده، از همین رو کاوش باستان‌شناسی در آن محوطه، برای روشن‌شدن تاریخ صفوی و ششهر قزوین اهمیت زیادی دارد. آنچه امروز این دولت‌خانه را خربساز کرده، ساخت‌وساز در گراند هتل و اطراف آن است. این هتل که اواخر قاجار در بخش غربی عرصه دولت‌خانه ساخته شد، حالا توسط صندوق احیا و بهره‌برداری از اماکن تاریخی برای مرمت و بهره‌برداری به یک سرمایه‌گذار بخش خصوصی واگذار شده است؛ سرمایه‌گذاری که حصارها را در اطراف محوطه بالا برد، احتمالاً به این قصد که از تیغ انتقادها درباره واگذاری عرصه و نحوه مرمت هتل دور بماند. بخشی از دولت‌خانه که حالا به آن کاراژ اقتصاد می‌گویند در قسمت شمالی گراند هتل قرار دارد و گفته می‌شود به سرمایه‌گذار واگذار شده تا به گراند هتل اضافه شود. این هم موضوعی است که انتقادات زیادی را برانگیخته است.

رازهای پنهان در زمین دولت‌خانه صفوی

یک کارشناس مرمت و فعال میراث فرهنگی درباره آنچه در گراند هتل در جریان است، به «شرق» می‌گوید: «محدوده دولت‌خانه صفوی در قزوین درواقع بقایای سه جا مانده از ارگ دولتی صفویه است. بخش زیادی از بناهایی که در آن دوران در آن محدوده ساخته شد، در دوران صفوی، قاجار و پهلوی تخریب شد. بخش دیگری از دولت‌خانه هم با خیابان‌سازی محدود شد. در زمان پهلوی قسمت‌هایی از این محدوده در اختیار نهادهای مختلف مانند هلال‌احمر، سازمان‌های ورزشی و آموزش و پرورش قرار گرفت.»
سمیه مرقای ادامه می‌دهد: «در دهه ۸۰ شمسی طرحی برای آزادسازی محوطه دولت‌خانه صفوی تصویب شد. طی اجرای این طرح بعضی از بناها مانند مدارس و همچنین بناهایی با مالکیت خصوصی، خریداری و تخریب شد تا عرصه دولت‌خانه آزادسازی شود.»
به گفته او: «عرصه دولت‌خانه صفوی در قزوین لایه‌های باستان‌شناسی زیادی دارد که نیازمند کاوش است و می‌تواند اطلاعات ارزشمندی از کاخ‌ها و باغ‌ها در دوران صفوی قزوین در اختیار ما بگذارد. کاوش‌ها در این عرصه به صورت موردی انجام شده و کار گروهی بکارچه، مستخرج و کاملی در آن صورت نگرفته است، بنابراین این عرصه هنوز تا حد زیادی مطالعه نشده و جای کاوش زیادی دارد.»
مرقای درباره کاراژ اقتصاد ادامه می‌دهد: «این کاراژ چند مغازه با مالک خصوصی داشت که توسط میراث فرهنگی خریداری و تخریب شد. در آن زمان برآورد شد که ممکن است حتی تا چند متر درون زمین هم لایه‌های صفوی وجود داشته باشد.»

سرمایه‌گذار مرمت گراند هتل کیست؟

این کارشناس مرمت درباره موضوع اعتراض فعالان میراث فرهنگی می‌گوید: «گراند هتل به سرمایه‌گذار بخش خصوصی واگذار شده است. ما در جریان جزئیات این واگذاری نسیستم و نمی‌دانیم سرمایه‌گذار کیست و آیا شایستگی لازم برای ورود به این عرصه را دارد یا خیر.»
مرقای توضیح داد: بهره‌برداری هتل

گزارش «شرق» از ادامه نگرانی‌ها درباره سرنوشت دولت‌خانه صفوی قزوین

پشت حصارهای «گراندهتل» چه خبر است؟

ابتدا به گروه سرمایه‌گذاری میراث فرهنگی و گردشگری ایران (سمگا) واگذار شده بود. سمگا مطالعاتی را درباره این عرصه شروع کرد، اما هلدینگ در ادامه با مشکلات داخلی مواجه شد و کار از فاز مطالعاتی فراتر نرفت تا اینکه کار به سرمایه‌گذار جدید واگذار شد. فرد مورد نظر هم بدون اینکه اسمی از او آورده شود، کار را شروع کرد. واگذاری گراند هتل به خودی خود ایرادی ندارد، اما مسئله اینجاست که به نظر می‌رسد بخشی از عرصه صفوی دولت‌خانه برای ساخت‌وساز به گراند هتل واگذار شده. از حدود دو سال پیش فعالان میراث فرهنگی به این موضوع اعتراض کردند و تکیدشان بر این بود که این عرصه طرح مصوب آزادسازی را دارد تا محافظت شود. اما با اقدام فعلی، امکان تخریب بخشی از عرصه وجود دارد.» او بخش دیگری از انتقادات را به نحوه ساخت‌وساز و مرمت مربوط می‌داند: «به نظر می‌رسد بخشی از بنای گراند هتل را تخریب کرده و دوباره ساخته‌اند. گرچه ساختمان به لحاظ سازه و مصالح ناپایدار بود. اما درباره مرمت این بنا تهاذلی وجود دارد. اینکه بنا ضعف‌هایی داشته باشد، دلیل خوبی نیست که بنا را تخریب کنیم و از ابتدا بسازیم. در بعضی عکس‌ها اسکلت فلزی مشاهده شده است.»
او بار دیگر تأکید می‌کند: «نکته دیگر این است که اجازه داده شده در حیاط کاراژ اقتصاد ساخت‌وساز صورت بگیرد. احتمال وجود لایه‌های صفوی در این قسمت زیاد است. گراند هتل یکی از چهار هتل ساخته‌شده در زمان قاجار در قزوین است و گفته می‌شود روضاخاں در این هتل بر سر تغییر حکومت قاجار با آیرونساید توافق کرد. ما به طرح مورد نظر آنها دسترسی نداریم و گفته می‌شود ساخت‌وساز یا مرمت برای ایجاد کاربری اقامتی و پذیرایی است، در حالی که مشخص نیست این عرصه و بنا ظرفیت تعداد زیادی میهمان را داشته باشد.»

چرا اجازه بازدید به فعالان میراث فرهنگی داده نمی‌شود؟

در این میان مسئولان کشوری و استانی هم بارها سعی کرده‌اند به این انتقادها پاسخ بدهند. رزمستان دو سال قبل، شهاب طلایی شگری، مدیرعامل صندوق توسعه صنایع‌دستی و فرش دستیاب و احیا و بهره‌برداری از اماکن تاریخی به جمران گفته بود: «در طرح مصوب مرمت «گراندهتل»، اجازه بی‌کنی عمیق به سرمایه‌گذار داده نشده است. قصد ما احیای هتل و اضافه‌کردن آن به ظرفیت گردشگری استان است و اگر قرار بر ایجاد بنای جدید باشد از سازه‌های سبک استفاده خواهیم کرد. حریم منطری اثر نقض نمی‌شود و تمام فعالیت ما در کف خواهد بود و عمق زمین را نمی‌کاویم.»
حالا پرسشی و نگرانی فعالان میراث فرهنگی این است که اگر همه چیز همان‌طورکه مسئولان گفته بودند پیش می‌رود، چرا همچنان اجازه بازدید به دوست‌داران میراث فرهنگی و کارشناسان داده نمی‌شود؟
مرقای درباره چنین نگرانی‌هایی می‌گوید: «یک مسئله این است که اگر همه چیز قانونی پیش می‌رود، چرا اجازه بازدید و تصویربرداری داده نمی‌شود و دور محل حصار کشیده شده است؟ چرا کار تا این حد غیرشفاف انجام می‌شود؟ چرا عرصه صفوی که طرح آزادسازی مصوب دارد واگذار شده است؟ درواقع در سال‌های گذشته مکان‌هایی مانند مدرسه خریداری شد تا عرصه آزادسازی شود، اما حالا اتفاقات بعکس شده و عرصه برای ساخت‌وساز واگذار شده است. چرا به افراد معترض اجازه داده نمی‌شود همرا با مسئولان وزارتخانه به بازدید از عرصه هتل بروند؟ آقای آزیدی ۱۰ دقیقه به ما فرصت بدهند تا با اسناد مشخص با ایشان درباره این عرصه صحبت کنیم.»

قول مسئولان صندوق احیا برای نظارت دقیق

مدیرعامل جدید صندوق احیا و بهره‌برداری از اماکن تاریخی هم بیست‌وسوم خرداد امسال از گراند هتل بازدید و در این باره اظهارنظر کرده است. برزین ضرغامی به این‌ا گفته: پروژه گراند هتل قزوین پیش از دوره مدیریت فعلی آغاز شده. با وجود اینکه چارچوب‌های قانونی این بنا از قبل تعیین شده، ما با توجه به اهمیت بنا، بازرینی‌های لازم را در دستور کار قرار دادیم تا از رعایت کامل استانداردهای مرمت اطمینان حاصل شود. او با اشاره به موضوع حریم دولت‌خانه صفوی و محدوده پیرامونی گراند هتل، این را هم اضافه کرده: «هنوز طرح نهایی ابلاغ نشده و تا زمان تصویب و ابلاغ رسمی، هیچ اقدام شتاب‌زده‌ای صورت نخواهد گرفت. این محدوده از حساسیت تاریخی بالایی برخوردار بوده و تصمیم‌گیری درباره آن نیازمند بررسی‌های دقیق و چندجانبه است.»
ضرغامی با تأکید بر ضرورت ایجاد تعادل میان حفاظت از میراث فرهنگی و رفاه‌های گردشگران و بستن مناسب برای سرمایه‌گذاری، یادآور شد: اگر بناهای تاریخی وارد چرخه احیا و بهره‌برداری نشوند، در معرض فرسودگی تدریجی قرار می‌گیرند، ازاین‌رو ما باید شرایطی فراهم کنیم که سرمایه‌گذار با اطمینان وارد میدان شود. اما این مشارکت به طور حتم در چارچوب ضوابط حفاظتی و زیر نظارت کامل انجام خواهد شد. مدیرعامل صندوق احیا گفته: صیانت از هویت تاریخی کشور اولویت ماست و در مورد گراند هتل قزوین نیز این حساسیت دوچندان است. اطمینان می‌دهیم این پروژه با نظارت دقیق و شفافیت کامل دنبال می‌شود.

مسئولان وزارت میراث چی می‌گویند؟

پسای مسئولان وزارتخانه هم به گراند هتل باز شد و مدیر کل ثبت آثار، حفظ و احیای میراث معنوی و طبیعی کشور ۱۳ خرداد امسال از محوطه بازدید کرد. علیرضا آزیدی در این بازدید گفته بود: «حفظ بنا مهم‌ترین اولویت در تمامی اقدامات اجرایی و مرمتی است و هرگونه مداخله باید با رویکرد حفاظتی و احیا و بهره‌برداری از اماکن تاریخی به جمران گفته شود.»
او درباره اقدامات انجام‌شده برای استحکام‌بخشی این مجموعه هم اضافه کرده بود: «اقداماتی که تاکنون از سوی پیمانکار در حوزه استحکام‌بخشی گراند‌هتل انجام شده، در چارچوب ملاحظات فنی و حفاظتی، منطقی است و امیدواریم پیمانکار با تعهد کامل نسبت به حفاظت، حراست و صیانت از ارزش‌های تاریخی بنا، اقدام عملیاتی را با دقت و حساسیت لازم به انجام برساند. گراند هتل فقط یک بنای تاریخی نیست، بلکه مجموعه‌ای از لایه‌های ارزشمند تاریخی، فرهنگی و اجتماعی را در خود جای داده و ازاین‌رو تمامی مراحل مرمت باید با شناخت دقیق این لایه‌ها و با رعایت کامل اصول حفاظتی و مرمتی دنبال شود تا اصالت و هویت تاریخی بنا حفظ شود.»
به گفته او، هدف از مرمت این مجموعه صرفاً احیای کلید بنا نیست، بلکه باید شرایطی فراهم شود تا این فضای تاریخی ضمن حفظ خاطره جمعی و هویت فرهنگی خود، بتواند به مکانی مناسب برای ارائه خدمات فرهنگی، گردشگری و اجتماعی تبدیل شود.

همه این صحبت‌ها اما همچنان نواسته نگرانی فعالان میراث فرهنگی را برطرف کند و پرسش اساسی این است که چرا همه چیز در حال‌های از ابهام پیش می‌رود و چرا فعالان میراث فرهنگی و خبرنگاران تاکنون اجازه بازدید از بنا را پیدا نکرده‌اند؟

یادداشت

ایران و رؤیای ایرانی

در دهه‌های بعد به تدریج در دیارتمان‌های روان‌شناسی، مطالعات ناسیونالیسم، اقتصاد سیاسی، مطالعات علوم اجتماعی و علوم سیاسی، مفهوم رؤیای ملی و نسبت آن با سازوکارهای هویت جمعی، پوپولیسم، اقتدارگرایی و بی‌نظمی و حتی به‌عنوان یکی از محرک‌های بی‌ثباتی در دوره‌ای که بین رؤیای ملی و واقعیت اقتصادی یا سیاسی شکاف وجود دارد، مورد توجه قرار گرفت. اگرچه تا سال‌های اخیر در متون اجتماعی، سیاسی، فرهنگی و دانشگاهی کمتر از مفهوم رؤیای ایرانی سخن گفته شده و این واژه فقط در سال‌های اخیر مورد توجه گروهی از نویسندگان و تحلیلگران قرار گرفته است، اما بسیاری از نویسندگان و شخصیت‌های فرهنگی از آغاز روبرواری ایرانیان با تجدد ناشدنی، بدون آنکه مفهوم رؤیای ایرانی را به کار ببرند، درباره محتوای این مفهوم سخن گفته‌اند. بر این پایه، رؤیای ایرانی در انقلاب مشروطه متوجه حکومت قانون شد و سپس در اواخر دهه ۲۰ متوجه خروج بیگانگان از ایران و به‌ویژه ارتش سرخ شوروی استالینی از آذربایجان و اوایل دهه ۳۰ متوجه مبارزه برای ملی‌کردن صنعت نفت شد. در دوره‌های بعدی، با نفوذ مارکسیسم در فضاهای دانشگاهی، گروهی از نیروهای سیاسی در پی رؤیای جامعه بی طبقه روزگار سپری کردند و گروهی دیگر نیز تحت تأثیر نوسینسم، جهان و چهره‌های شناخته‌شده‌ای همچون جلال آل‌احمد با مفهوم غرب‌زدگی و سپس دکتر علی شریعتی با بازگشت به هویت ایرانی و اسلامی، با رویکرد شیعی رؤیای فدای ایران را بر سر مبنای دین ایدئولوژیک طراحی کردند. این فعالیت‌ها نفوذ درخسور توجهی میان دانشجوینان و نیز در بین بخشی از ایرانیان داشت؛ به‌ویژه که سازمان روحانیت هم موفق به بسط فعالیت و نفوذ خود در اقصا نقاط کشور شد و بیش از هر زمان دیگری صاحب نفوذ اجتماعی شده بود. در دهه‌های بعد، با ظهور نسل جدیدی از نویسندگان و شخصیت‌های فرهنگی همچون عبدالکریم سروش، نقادی تجارب پیشین ازجمله ایدئولوژیک‌کردن دین به تدریج مفاهیم تازه‌ای را وارد ادبیات سیاسی ایرانی کرد و با همسویی گروه زیادی از شخصیت‌های فرهنگی و سیاسی که در سابق رقیب یا مخالف یکدیگر بودند، رؤیای ایرانی خود را در دهه ۷۰ خورشیدی در قالب اصلاحات تعریف کرد. با نامگذاری اصلاحات در کشور، رؤیای ایرانی اصلاحات نیز به تدریج اقبال شمار زیادی از شهروندان را در دست داد. ظهور برخی چهره‌های فکری و اندیشمندان منتقد همچون سیدجواد طباطبایی که با نگاهی فلسفی و اندیشه‌ای، به زوال و انحطاط اندیشه سیاسی در ایران پرداخت نیز در بازخوانی انتقادی تجارب سده اخیر جامعه ایران اثر مشهودی بر جای گذاشت. در دهه‌های گذشته شرایط عینی، ذهنی و روانی جامعه ایرانی وضعیت تازه‌ای را تجربه کرده است. با بن‌بست در اصلاحات و وقوع برخی اعتراض‌های پرهزینه خیابانی، به‌ویژه در سال‌های ۱۳۹۶، ۱۳۹۸ و ۱۴۰۱ و سپس دهم‌ماه ۱۴۰۴ و نیز با رشد بی‌سابقه تورم و گرانی‌های سال‌های اخیر و رکود بخش‌های مولد اقتصادی و تحریم‌ها و تبعات آن و خیل پرشمار بیکاران به‌ویژه بیکاران قراخ‌التحصیل دانشگاهی و مهاجرت گسترده جوانان به خارج از کشور و حتی وقوع حملات آمریکا و اسرائیل به ایران، از نظر عینی و روانی شرایط تازه‌ای رقم خورده است. بنا بر شواهد و مستندات موجود، ازجمله برخی نگرش‌سنجی‌ها، مهم‌ترین چالش و فئدغه شمار ششایان توجهی از ایرانیان متوجه مسائل اقتصادی، رفاه، تورم، گرانی، ناکارآمدی، فساد و بوروکراسی پیچیده و شایسته‌سالاری و حتی گذر از خوانشی‌های ایدئولوژیک است. در چنین شرایطی، افزون بر بن‌بست‌های اقتصادی، جامعه در درون خود به قطب‌بندی‌های جدیدی میل کرده و این قطب‌بندی بر شرایط و در غیبت جریان‌های فرهنگی و فکری مولد و مؤثوق افکار عمومی با لاقابل بخش بزرگی از افکار عمومی و غیبت گفتار امیدبخش و افق‌گشای ملی، جامعه ایران از نظر عینی درگیر شرایط دشوار اقتصادی و بی‌ثباتی اقتصادی و اجتماعی به معنای عام آن است. در این وضعیت، برگشت به مفهوم «ایران» به‌عنوان فصل مشترک و مهم‌ترین شاخص امیدبخش و افق‌گشا در میان طیف وسیعی از شهروندان ایرانی و نیروهای فکری و سیاسی، اعم از نیروهای درون کشور و بیرون از کشور، می‌تواند پایه‌ای باشد برای افق‌گشایی و شکل‌گیری ایده‌ای نوین از رؤیای ایرانی. برای ایرانی آباد و آزاد و ایرانی توسعه‌یافته با حاکمیت قانون. ایران و آینده ایران از معدود فرصت‌هایی است که می‌توان برای طراحی رؤیای ایرانی از آن باری گرفت و زمینه گفت‌وگوی ملی و فراگیری را درباره رؤیای ایرانی فراهم کرد. ایران بیش از هر زمان دیگری فصل مشترک میان ایرانیان است و می‌تواند در طراحی رؤیای ایرانی برای فدای بهتر، به گفت‌وگوی عمیق و جدی درباره فدای امیدبخش ایران باری برساند.